

Проект, Королев, Парадигма, 2005.

3. Статут СПУ [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.spu.org.ua>.

4. Конституція Португальської Республіки // Конституції держав Європейського Союзу /Под ред. Л.А. Окунькова. -М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1997. -С.521-600.

5. Текст Регламенту Асамблеї Португалії [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.parlamento.pt>.

6. Конституційне (державне) право зарубіжних країн: В 4-х т. -Т.4: Учебник /Отв. ред. Б.А. Страшун. -М.: Норма, 2001.

7. Hand Book for Members of Lok Sabha. –New Delhi,

2004. -Р.188-191.

8. Басу Д.Д. Основы конституционного права Индии. -М.: Прогресс, 1986. -660 с.

9. Касаткина Н.М. Вводная статья к Конституции Республики Португалия // Конституции государств Европейского Союза /Под ред. Л.А. Окунькова. -М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1997. -С.513-520.

10. Кашкин С.Ю. Политический режим в современной Индии: сущность, основные особенности и тенденции развития // Государство и право. -1995. -№ 4. -С.122-130.

Надійшла до редколегії 03.07.2006

БАРАБАШ Ю.Г. ДОСРОЧНОЕ ПРЕКРАЩЕНИЕ ПОЛНОМОЧИЙ ДЕПУТАТА КАК СРЕДСТВО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФРАКЦИОННОЙ (ПАРТИЙНОЙ) ДИСЦИПЛИНЫ В ПАРЛАМЕНТСКОЙ ПРАКТИКЕ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН

Рассмотрены специфические основания утраты депутатом мандата из-за потери им связи с партией (фракцией) и сделаны предложения по усовершенствованию действующего законодательства.

BARABASH Y.G. PRESCHEDULED DISCONTINUANCE OF THE DEPUTY'S POWERS AS A MEANS OF PARTY' (FACTIOUS) MAINTENANCE DISCIPLINE IN PARLIAMENTARY PRACTICE OF FOREIGN COUNTRIES

Specific bases of loss in the mandate by the deputy are considered in connection with loss by him of communication with a party (fraction) and the offers on improvement of the domestic legislation.

О.В. БИЛОВА

Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого

УДК 342.565.5+346.232

РОЛЬ ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІВ¹

Розглядається діяльність органів суддівського самоврядування як інструменту реалізації незалежності судової влади, зокрема, аналізується поняття «внутрішня діяльність судів», встановлюються напрямки такої діяльності. Приділено увагу висвітленню положень міжнародних актів щодо розуміння та порядку реалізації незалежності судової влади у співставленні з діючим в Україні нормативним регулюванням діяльності органів суддівського самоврядування.

Необхідність дослідження питань організації й діяльності органів суддівського самоврядування зумовлена процесами становлення судової влади в Україні як незалежної гілки влади, а отже - необхідністю оптимізації структури органів, які виконують важливі функції із забезпечення доступного, незалежного і неупередженого правосуддя у державі. Метою даної статті є визначення ролі органів суддівського самоврядування у забезпеченні незалежності суддів, напрямків удосконалення відповідних заходів.

Незважаючи на актуальність предмету дослідження і

велику кількість практичних проблем, пов'язаних із діяльністю органів суддівського самоврядування, у літературі приділяється недостатньо уваги вивченню цієї теми. Так, окремі аспекти організації роботи і діяльності органів, які вирішують питання суддівської кар'єри і добору суддів, висвітлено в роботах російських дослідників В.М. Лебедева [1, с.56-66.], Л.Л. Петрухіна [2, с.589-614] тощо. Специфіка російської судової системи обумовлена тим, що ці органи належать до органів суддівського співтовариства, які поєднують функції, аналогічні повноваженням органів суддівського самоврядування і кваліфікаційних комісій суддів в Україні, тобто виконують важливі функції із формування корпусу професійних суддів і відіграють вирішальну

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: канд. юрид. наук Марочкін І.С. (НЮАУ).

льну роль у професійній кар'єрі суддів [3, с.331-350].

В Україні проблеми діяльності органів суддівського самоврядування останнім часом стають предметом обговорення науковців і практиків (В. Косарев, С. Штогун, М. Бородин, Д. Луспеник) [4-6]. Дослідження проводиться в основному в аспекті визначення системи і повноважень органів суддівського самоврядування, проблем, які виникають у їх діяльності. Втім вагома роль зазначених органів у зміцненні незалежності судової влади обумовлює необхідність самостійного дослідження їх становлення і розвитку, зокрема, з урахуванням міжнародних стандартів у цій сфері.

Відповідно до *Основних принципів незалежності судових органів*, схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29.11.1985 р. та 13.12.1985 р., члени судових органів, як і інші громадяни, користуються свободою слова, віровизнання, асоціацій та зборів; однак, керуючись такими правами, судді повинні поводитись завжди таким чином, щоб забезпечити повагу до своєї посади і зберегти неупередженість і незалежність судових органів; судді володіють свободою організовувати асоціації суддів чи інші організації та вступати до них для оборони своїх інтересів, удосконалення професійної підготовки і збереження своєї судової незалежності (п.п.8, 9) [7]. Аналогічні положення містяться в європейських документах, що регламентують статус суду і судді у сучасній демократичній державі (принцип IV «Асоціації» *Рекомендації* Комітету Міністрів Ради Європи № (94) 12 *щодо незалежності, дієвості та ролі суддів* 1994 р.; п.1.7 *Європейської Хартії про статус суддів* 1998 р.) [8-11]. Розрізняють два види подібних асоціацій – національні й міжнародні (у тому числі регіональні).

Органи суддівського самоврядування є важливою гарантією принципу незалежності суддів. Найбільш повно значення цього принципу розкривається у міжнародних правових та інших документах, серед яких – *Загальна декларація прав людини* 1948 р. (ст.10), *Міжнародний пакт ООН про громадянські та політичні права* 1966 р. (ст.14), *Конвенція про захист прав людини та основних свобод* 1950 р. (ст.6), *Основні принципи незалежності судових органів*, схвалені резолюціями Генеральної асамблеї ООН 40/32 від 29.11.1985 р. та 40/146 від 23.12.1985 р., *Сіракузький проект принципів незалежності судочинства* 1981 р., *Декларацію про незалежне судочинство*, прийняту на Всесвітній конференції з питань незалежності судочинства у Монреалі (Канада) у 1983 р., та ін. [12].

У нормативно-правових актах України перше визначення суддівського самоврядування (обласні конференції суддів і з'їзд суддів України) з'явилося у *Концепції судово-правової реформи в Україні*, схваленої Постановою Верховної Ради України від 28.04.1992 р. [13]. Подальший розвиток концепції суддівського самоврядування здійснено у Законах України *«Про статус суддів»* [14], *«Про органи суддівського самоврядування»* [15], де передбачалось утворення системи органів суддівського самоврядування для вираження інтересів суддів як носіїв судової влади. Конституція України 1996 р. у ст.130 визначила повноваження і завдання суддівського самоврядування, діяльність якого спрямована на забезпечення незалежності суддів України.

Згідно зі ст.102 *Закону «Про судоустрій України»* [16], для вирішення питань внутрішньої діяльності судів в Україні діє суддівське самоврядування, тобто самостійне колективне вирішення зазначених питань професійними

суддями. До питань внутрішньої діяльності судів належать питання організаційного забезпечення судів та діяльності суддів, соціальний захист суддів та їх сімей, а також інші питання, що безпосередньо не пов'язані із здійсненням правосуддя. Рішення з зазначених питань органами суддівського самоврядування приймаються відповідно до закону. Організаційними формами суддівського самоврядування є збори суддів, конференції суддів, з'їзд суддів України, ради суддів та їх виконавчі органи (ч.1 ст.104 *Закону*). Їх повноваження і структура чітко врегульовано зазначеним законом.

Доцільним уявляється аналіз поняття «внутрішня діяльність судів». Воно охоплює комплекс питань, при чому організаційне забезпечення судів та діяльності суддів полягає у створенні належних умов для нормальної роботи судів загальної юрисдикції – їх достатнього фінансового, матеріально-технічного і кадрового забезпечення, організації ефективного діловодства, ведення необхідної судової статистики та архіву, організації будівництва, ремонту, утримання та оснащення приміщень судів для комфортного та безпечного перебування там громадян і працівників суду, а також у визначенні оптимальної завантаженості і, відповідно, чисельності суддів, впровадженні комп'ютеризації для судочинства, діловодства та інформативно-нормативного забезпечення, проведення на основі аналізу діяльності і вивчення досвіду інших країн вдосконалення організації діяльності судів тощо [17, с.233].

Статтею 103 *Закону «Про судоустрій України»* визначається, що завданням органів суддівського самоврядування є вирішення питань внутрішньої діяльності судів, у тому числі щодо: 1) забезпечення організаційної єдності функціонування органів судової влади; зміцнення незалежності судів, захист від втручання в їх діяльність; 2) участі у визначенні потреб кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів та контроль за додержанням встановлених нормативів вказаного забезпечення; 3) погодження призначення суддів на посади в судах загальної юрисдикції, призначення суддів Конституційного Суду України та суддів до складу Вищої ради юстиції і обрання до кваліфікаційних комісій суддів; 4) заохочення суддів та працівників апарату судів; 5) здійснення контролю за організацією діяльності судів та інших структур у системі судової влади. Діяльність органів суддівського самоврядування має сприяти створенню належних організаційних та інших умов для забезпечення нормальної діяльності судів і суддів, утверджувати незалежність суду, забезпечувати захист суддів від втручання в судову діяльність, а також підвищувати рівень роботи з кадрами у системі судів. Щодо першого із наведених завдань, то зміцнення незалежності суддів, захист від втручання в їх діяльність полягають в обов'язковості рішень органів суддівського самоврядування для суддів та апарату судів, в реалізації функцій органів суддівського самоврядування щодо формування президій судів як їх виконавчих органів, у безпосередній участі у призначенні суддів на адміністративні посади та звільненні з цих посад, затвердженні Типового регламенту роботи кваліфікаційних комісій суддів, Положення про службу судових розпорядників, інших положень тощо. Органи суддівського самоврядування здійснюють заходи щодо забезпечення незалежності судів і судів, звертаються з пропозиціями щодо вирішення питань забезпечення діяльності судів, дотримання правових і соціальних гарантій статусу суддів до органів держа-

вної влади та місцевого самоврядування [17, с.235-236].

В *Концепції розвитку правосуддя до 2015 року*, розробленої Центром політико-правових реформ, відзначається, що суддівське самоврядування, як форма вирішення питань внутрішньої діяльності судів самими суддями та захисту їхніх професійних інтересів, має стати реальною гарантією незалежності суддів. Органи суддівського самоврядування повинні активно реагувати на будь-які прояви втручання в діяльність суддів, а також порушення прав суддів і гарантій їхнього високого статусу. Зазначається також, що суддівське самоврядування має активніше реалізуватися, насамперед, на рівні окремого суду. Так, збори суддів відповідного суду повинні вирішувати питання, пов'язані з запровадженням спеціалізації суддів, затверджувати порядок розподілу заяв і судових справ між суддями (зараз цим клопочуться голови судів, чим нерідко зловживають), порядок утворення колегій суддів і призначення головуючого, порядок заміщення суддів у разі їх відсутності. Таким регулюванням буде забезпечено, що ні уряд, ні інші державні органи чи посадові особи не зможуть впливати на те, який суддя здійснюватиме правосуддя в конкретній судовій справі. Збори суддів суду мають вирішувати також питання соціального забезпечення суддів, зокрема затверджувати графік відпусток суддів, розподіляти між суддями путівки на санаторно-курортне оздоровлення тощо.

Концепцією також передбачено, що судді на адміністративні посади повинні призначатися органами суддівського самоврядування на визначений законом строк, але не більше, ніж на два строки підряд. Голови судів та їхні заступники мають обиратися зборами суддів відповідного суду, а голови невеликих за кількісним складом місцевих судів можуть призначатися територіальною радою суддів. При цьому голова суду не повинен мати адміністративних повноважень. Його функції мають бути обмежені представницькими повноваженнями і контролем за діяльністю апарату суду. Необхідно відмовитися від президій судів, які є адміністративними органами у складі судів, але вирішують питання внутрішньої діяльності судів, які Конституцією віднесені до повноважень суддівського самоврядування [18]. Вважаємо, наведені пропозиції є досить доречними.

Дж. Оберто, суддя Туринського суду (Італія), заступник генерального секретаря з міжнародних питань Асоціації суддів, коментуючи Закон «Про судоустрій України» щойно після його прийняття, піддав критиці завдання, які покладаються на органи суддівського самоврядування відповідно до цього Закону. Дозволимо собі навести міркування експерта. На думку Дж. Оберто, суддівське самоврядування аж ніяк не є питанням «внутрішньої діяльності судів». В першу чергу воно займається питаннями призначення, покладення обов'язків, переведення до іншого суду, підвищення по службі, а також питаннями дисциплінарного стягнення. Досить небезпечно звужувати поняття суддівського самоврядування до внутрішньої діяльності судів. Крім того, стаття 102 Закону свідчить про намір українських законодавців якнайбільше обмежити незалежність судової влади в Україні, що і підтверджується положеннями про Раду суддів. Далі експерт відзначає, що насправді самоврядування має дуже мало спільного з «внутрішньою діяльністю судів» або «соціальним захистом». Всі ці питання перебувають у віданні держави та державного управління. Якраз державний апарат, а не хтось інший, через свої адміністративні та фінансові органи забезпечує

суди достатньою кількістю відповідних технічних, фінансових і людських ресурсів, котрі переходять у відання суддів (і прокурорів). Система соціального забезпечення повинна організовуватися державою, а не перекидатися на слабкі плечі суддів. Сучасне правознавство, займаючись питанням структури управління судовою владою, під виразом суддівське самоврядування розуміє автономний орган (на зразок Вищої ради суддів), який здійснює призначення, розподіляє обов'язки, переводить суддів до інших судів, підвищує на посади і накладає дисциплінарні стягнення на суддів і прокурорів. На жаль, українське законодавство розпорошує ці повноваження між надмірною кількістю органів: пленумами, президіями, радами, комісіями, комітетами, асамблеями тощо. Як справедливо резюмував експерт, до української судової влади збираються застосувати римське правило: розділяй і владарюй [19, с.8].

Погоджуючись у цілому із позицією Дж. Оберто щодо державного обов'язку забезпечити належні умови функціонування судової системи, зазначимо, що в Україні його фактично здійснює держава в особі виконавчих органів влади разом із органами суддівського самоврядування. Так, організаційне забезпечення діяльності суддів становлять заходи фінансового, матеріально-технічного, наукового, інформаційного та організаційно-технічного характеру, спрямовані на створення умов для повного і незалежного здійснення правосуддя. Раніше виконання цих заходів (крім Верховного Суду України, Конституційного Суду України та господарських судів) щодо усіх суддів покладалося на Міністерство юстиції України і його обласні та районні управління як основне завдання. Нині в Україні створена єдина система забезпечення функціонування судової влади, яку складають кілька суб'єктів [20, с.655-656]. При цьому організаційне забезпечення Верховного Суду України, Конституційного Суду України та вищих спеціалізованих судів здійснюється апаратами цих судів, а усіх інших судів, органів і установ судової системи покладено на Державну судову адміністрацію України, яка є головним розпорядником коштів для фінансового забезпечення їх діяльності.

Слід зазначити, що органи суддівського самоврядування мають декілька важелів впливу на Державну судову адміністрацію для забезпечення своєї незалежності й самостійності: а) кошторис на утримання кожного суду затверджується на підставі нормативів, розроблених Державною судовою адміністрацією і затверджених Радою суддів України; б) разом з Радою суддів України визначаються нормативи навантаження суддів у судах усіх рівнів та виробляються пропозиції щодо кількості суддів у відповідних судах; в) Рада суддів України, як вищий орган суддівського самоврядування, у період між з'їздами суддів України наділена повноваженнями по здійсненню контролю за діяльністю Державної судової адміністрації, заслуховує інформацію її посадових осіб про власну діяльність. Важливою гарантією справедливого розподілу коштів на утримання суддів у Державному бюджеті України є те, що відповідні видатки визначаються окремими рядками по Верховному Суду України, Конституційному Суду України, по загальних і спеціалізованих судах, а також окремими рядками по місцевих судах, апеляційних судах (у тому числі Апеляційному суду України), військових судах і по кожному вищому апеляційному суду. Ці витрати не можуть бути скасовані у поточному фінансовому році [20, с.656-657].

Однією із правових гарантій незалежності суддів, у відповідності з п.7 ст.14 Закону України «Про судоустрій України», є функціонування органів суддівського самоврядування. Аналізуючи комплекс питань щодо незалежності суддів, можна виділити *зовнішню або інституціональну незалежність* (від впливу органів законодавчої, виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, ЗМІ, посадових осіб, громадян); *внутрішню або об'єктивну незалежність* (від впливу посадових осіб судової системи, учасників конкретного судового процесу тощо); *морально-психологічну незалежність* (рівень правової та моральної свідомості судді) [2, с.210-213, с.589-614; 21, с.42]. Враховуючи предмет нашого дослідження, нас цікавить, насамперед, перший із наведених елементів. На думку О. Толочка, реалізація інституціональної незалежності суддів передбачає наявність ряду факторів, серед яких формування самостійної, автономної і самоврядної судової системи поза структурами законодавчої і виконавчої гілок влади, а так само інших органів та інститутів громадянського суспільства [22, с.245]. У цьому контексті діяльність органів суддівського самоврядування пов'язана із створенням самодостатньої судової системи і спрямована на утвердження й зміцнення матеріальної та фінансової незалежності суду.

Щодо фінансового аспекту, то доречно навести позицію *Європейського суду з прав людини*, відповідно до якої до числа факторів, що свідчать про наявність у державі контролю за судовою владою, належить встановлений порядок фінансування і матеріально-технічного забезпечення судів органами виконавчої влади [23]. Світовий досвід свідчить, що функції із забезпечення судової влади найчастіше здійснюють міністерства юстиції, а щодо спеціалізованих судів – профільні міністерства (Франція, ФРН та інші країни). Рецепція принципу розподілу влади і незалежності суддів не призвела до відмови від подібних моделей, навпроти, вони вважаються найбільш ефективними. У країнах англосаксонської правової сім'ї найчастіше зустрічається інша організаційна модель забезпечення судової системи через органи (спеціальні або власне апарати судів), підпорядковані вищому органу суддівського самоврядування (США) або вищому судовому органу, зокрема, його старшому судді (наприклад, лорд-канцлер у Великобританії) [2, с.547-548, 589-614]. В Україні система забезпечення суддів поєднує елементи обох систем, отже можна вести мову про її змішаний варіант. Враховуючи відмову від жорсткої моделі принципу поділу влади у світі, необхідно досить виражено оцінювати наведену позицію *Європейського суду з прав людини*, адже саме органи виконавчої влади, за сучасних умов, як вітчизняної, так і світової практики, наділені значними повноваженнями щодо підготовки, представлення у парламенті, а також виконання затвердженого бюджету. Тому в цій частині між органами судової й виконавчої влади мають бути встановлені відносини співпраці, одночасно суддівське співтовариство у особі органів суддівського самоврядування повинні мати важелі відстоювання та захисту власних інтересів, які необхідно розширювати й удосконалювати.

Іншим важливим аспектом зміцнення незалежності суддів у діяльності органів суддівського самоврядування є порядок призначення суддів на адміністративні посади в суді. Нині ці питання врегульовані Законом «Про судоустрій України» (ст.20), Положенням про порядок розгляду питань щодо призначення суддів на адміністративні

посади в судах загальної юрисдикції (крім адміністративних посад у Верховному Суді України) та звільнення з цих посад, яке затверджено Указом Президента України від 10.12.2003 р. № 1425/2003. Відповідно до п.5 ст.20 Закону голова суду, заступник голови суду призначаються на посаду строком на п'ять років з числа суддів та звільняються з посади Президентом України за поданням Голови Верховного Суду України (а щодо спеціалізованих судів - голови відповідного вищого спеціалізованого суду) на підставі рекомендації Ради суддів України (щодо спеціалізованих судів - рекомендації відповідної ради суддів). Контрольні повноваження органів суддівського самоврядування з цього питання виявляються у можливості прийняття разі прийняття Радою суддів України (радою суддів спеціалізованого суду) рішення про відмову в наданні рекомендації кандидату, запропонованому Головою Верховного Суду України (головою вищого спеціалізованого суду). Якщо Рада суддів України (рада суддів спеціалізованого суду) повторно підтвердить своє рішення про відмову в наданні рекомендації кандидату, має бути запропонована інша кандидатура в порядку, визначеному цим Положенням (п.6 наведеного Положення). І такий стан речей можна було б визнати прийнятним у тому разі, якщо б рішення відповідної ради суддів з питання призначення конкретного судді на адміністративну посаду було б остаточною і не потребувало затвердження Президентом України. Так, відповідно до п.10 Положення матеріали стосовно кандидатів для призначення на адміністративні посади розглядає та проводить з ними співбесіди в Адміністрації Президента України (нині Секретаріат) Комісія з попереднього розгляду та підготовки пропозицій щодо призначення на адміністративні посади в судах. За результатами розгляду матеріалів та проведення співбесід зазначена Комісія надає висновок про можливість призначення кандидата на відповідну адміністративну посаду. Висновок Комісії додається до матеріалів стосовно кандидата і разом із проектом указу подається на розгляд Президенту України. Наведені повноваження Президента, враховуючи значущість посади голови (заступника голови) суду, по суті призводять до звуження принципів суддівського самоврядування і незалежності суддів.

Доречно у цьому контексті посылитися на положення *Рекомендації* Комітету Міністрів Ради Європи № (94) 12 *щодо незалежності, дієвості та ролі суддів* 1994 р. Згідно із п. с документу всі рішення стосовно професійної кар'єри суддів повинні мати в основі об'єктивні критерії; як обрання, так і кар'єра суддів повинні базуватись на заслугах, з урахуванням їхньої кваліфікації, чеснот, здібностей та результатів їхньої праці. *Орган, який є уповноваженим приймати рішення щодо обрання та кар'єри суддів, повинен бути незалежним від уряду та адміністративних органів* (виділено автором). Для гарантії незалежності цього органу мають бути запроваджені такі положення, як, наприклад, нагляд за тим, щоб його члени призначалися судовою владою, і щоб орган самостійно приймав рішення про власні правила процедури. Очевидно, що існуючий порядок призначення суддів на адміністративні посади не узгоджується із цими положеннями, адже Секретаріат Президента України, навіть у реформованому вигляді, не можна вважати *незалежним від уряду*. Навіть за умови проведення конституційної реформи і суттєвого обмеження повноважень Президента України, який на сьогодні фактично є уособленням виконавчої влади, хоча й посідає, відповідно

до Конституції України, особливе місце в системі органів влади, у питаннях затвердження ним кандидатів на адміністративні посади в судах навряд чи можна очікувати суттєвих змін для судової системи. На нашу думку, означені повноваження мають бути виключною компетенцією суддівського співтовариства.

Наприкінці можна зазначити, що діяльність органів суддівського самоврядування є важливим інструментом реалізації незалежності судової влади, зокрема щодо належного організаційного й матеріального її забезпечення, участі в управлінні справами суддівського співтовариства. Удосконалення нормативного регулювання зазначених органів необхідно проводити у напрямку поступового розширення їх повноважень щодо впливу на органи виконавчої влади в питаннях фінансування судової системи. Призначення суддів на адміністративні посади, а також звільнення з цих посад має здійснюватися виключно органами суддівського самоврядування, що може бути додатковою гарантією незалежності суддів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лебедев В.М. Судебная власть в современной России: проблемы становления и развития. –СПб.: Санкт-Петербургский гос. ун-т, юрид. фак-т, Изд-во «Лань», 2001. –384с.
2. Судебная власть /Под ред. И.Л. Петрухина. –М.: ООО «ТК Велби», 2003. –720 с.
3. Федеральный закон от 14.03.2002 г. «Об органах судейского сообщества в Российской Федерации» // Комментарий к законодательству о судебной системе Российской Федерации /Под ред. Т.Г. Морщаковой. –М.: Юрист, 2003. –351с.
4. Косарев В. Суддівське самоврядування: становлення і перспективи // Вісник Верховного Суду України. –2004. –№ 6.
5. Штогун С. Суддівське самоврядування як конституційна гарантія незалежності та недоторканності суддів // Право України. –2004. –№ 6.
6. Бородін М., Луспеник Д. Роль і значення органів суддівського самоврядування у становленні незалежної судової влади України // Право України. –2005. –№ 3.
7. Основные принципы независимости судебных органов, одобренные резолюциями Генеральной Ассамблеи ООН от 29.11. и 13.12.1985 г. // Международные акты о правах человека: Сборник документов. –М.: Б.и., 2000. –С.168-170.
8. Европейская хартия о статусе судей // Российская юстиция. -1999. -№ 7. -С.2-4.
9. Европейская хартия о статусе судей // Российская юстиция. -1999. -№ 8. -С.2-4.
10. Европейская хартия о статусе судей // Российская юстиция. -1999. -№ 9. -С.5-6.
11. Рекомендація № (94) 12 щодо незалежності, дієвості та ролі суддів, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 518 засіданні заступників Міністрів 13.10.1994 р. // Вісник Верховного Суду України. -1997. -№ 4. -С.10-11.
12. Международные акты о правах человека. Сборник документов. –М.: Б.и., 2000. –385 с.
13. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію судово-правової реформи в Україні» від 28.04.1992 р. // ВВР України. -1992. -№ 30. -Ст.426.
14. Закон України «Про статус суддів» від 15.12.1992 р., № 2862 –ХІІ // ВВР України. -1993. -№ 8. -Ст.56.
15. Закон України від 2.02.1994 р. // ВВР України. -1994. -№ 22. -Ст.138.
16. Закон України «Про судоустрій України» від 7.02.2002 р., № 3018 // Офіційний вісник України. -2002. -№ 10. -Ст. 54416.
17. Коментар до Закону «Про судоустрій України» /За заг. ред. В.Т. Малярєнка. -К.: Юрінком Інтер, 2003. –464 с.
18. Концепція розвитку правосуддя до 2015 року від 25.04.2004 р. [Електронний ресурс]. –Режим доступа: <http://www.rada.kiev.ua>.
19. Оберто Дж. Коментар до Закону № 3018-ІІ «Про судоустрій України» // Генеральний директорат з правових питань Ради Європи. –Страсбург, 19.12.2002 р. -PCRED/DGI/Exp (2002)52. –33 с.
20. Конституція України: Науково-практичний коментар /Авер'янов В.Б., Батанов О.В., Баулін Ю.В. та ін. –Харків: «Право»; К.: «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. –808 с. –С.655-656.
21. Штогун С. Проблеми правових гарантій незалежності суддів в Україні // Право України. -2003. -№ 3.
22. Толочко О. Право на справедливий судовий розгляд (стаття 6 ЄКПЛ) у світлі українського законодавства та правозастосовної практики // Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст /За ред. О.Л. Жуковської. –К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2004. –960 с.
23. Рішення у справі «Бомартен проти Франції» від 24.11.1994 р., серія А, № 296-В.

Надійшла до редколегії 28.03.2006

БЕЛОВА О.В. РОЛЬ ОРГАНОВ СУДЕЙСКОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В ОБЕСПЕЧЕНИИ НЕЗАВИСИМОСТИ СУДЕЙ

Рассматривается деятельность органов судейского самоуправления как инструмента реализации независимости судебной власти, в частности, анализируется понятие «внутренняя деятельность судов», устанавливаются направления такой деятельности. Уделено внимание освещению положений международных актов в отношении понимания и порядка реализации независимости судебной власти в сопоставлении с действующим в Украине нормативным регулированием деятельности органов судейского самоуправления.

BELOVA O.V. THE ROLE OF JUDICIAL SELF-MANAGEMENT BODIES IN MAINTENANCE OF JUDGES INDEPENDENCE

Activity of judicial self-management bodies as tool of realization in independence for judicial authority is considered the concept «internal activity of courts», in particular, is analyzed; directions of such activity are established. The attention is given to illumination of positions to the international certificates concerning understanding and about realization of independence of judicial authority in comparison to normative regulation of activity of judicial self-management bodies working in Ukraine.